

VESIHALLITUKSEN MONISTESARJA

1981:85

VESIEN KÄYTÖN JA VESIENSUOJELUN
SUUNNITTELUN OHJELMOINTI SEKÄ
SUUNNITELMIEN KÄSITTELY VESIHAL-
LINNOSSA

1981:85

VESIEN KÄYTÖN JA VESIENSUOJELUN
SUUNNITTELUN OHJELMOINTI SEKÄ
SUUNNITELMIEN KÄSITTELY VESIHALLINNOSSA

Hyväksytty vesihallituksen istunnossa 30.10.1981

Dnro 2647/390 VH 1980

VESIEN KÄYTÖN JA VESIENSUOJELUN SUUNNITTELUN OHJELMOINTI
SEKÄ SUUNNITELMIEN KÄSITTELY VESIHALLINNOSSA

Sisällysluettelo	Sivu
1. Vesien käytön ja vesiensuojelun suunnittelujärjestelmä	1
2. Suunnitteluohjelman valmistelu	3
3. Suunnitelmien laatimiseen liittyvä vastuu ja suunnittelun organisointi	5
3.1 Suunnitelmien laatimisen vastuukysymykset	5
3.2 Suunnittelun organisointi	6
4. Yhteistoiminta ja tiedottaminen suunnittelussa	8
4.1 Yhteistoiminnan yleiset periaatteet	8
4.2 Yhteistoiminnan erityiskysymyksiä hanketyypeittäin	11
4.3 Tiedottaminen	13
5. Suunnittelun rahoitus	14
6. Suunnitteluun liittyvä asioiden käsittely ja päätöksenteko vesihallinnossa	15

LIITTEET

- Liite 1. Kaaviokuva suunnitteluohjelman valmistelun, käsittelyn ja seurannan aikataulusta
- Liite 2. Suunnittelukohteen perustelumuistio
- Liite 3. Projektioorganisaatiokaavio
- Liite 4. Vesistötyön perustelumuistio
- Liite 5. Vesihuoltotyön perustelumuistio

VESIEN KÄYTÖN JA VESIENSUOJELUN SUUNNITTELUN OHJELMOINTI SEKÄ SUUNNITELMIEN KÄSITTELY VESIHALLINNOSSA

1. VESIEN KÄYTÖN JA VESIENSUOJELUN SUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ

Vesihallitus on hyväksynyt eräitä vesienkäyttömuotoja ja toimintoja koskevia periaateohjelmia, joissa on luotu yli viiden vuoden tähtäyksellä suuntaviivoja myös vesien käytön ja vesiensuojelun suunnittelun suuntaamiselle ja painottamiselle. Suunnittelutoimintaa suunnataan viiden vuoden aikajänteellä yleispiirteisesti toiminta- ja taloussuunnitelmassa, johon sisältyy myös suunnittelutoiminnan kytkentä rakennusohjelmaan.

Puitteet vesien käytön ja vesiensuojelun suunnittelulle yhden vuoden aikajänteellä luodaan vuosittain valtion tulo- ja menoarviossa. Yksityiskohtaisemmin suunnittelutoimintaa ohjelmoidaan vuosittain suunnitteluohjelmassa. Sen tarkoituksena on ohjata suunnittelutoiminnan painottamista, suuntaamista ja ajoitusta sekä palvella tiedonvälitystä ja suunnittelumäärärahojen ja henkilöresurssien käytön suunnittelua. Suunnitteluohjelma sisältää selostuksen suunnittelutoiminnan painottamisesta ja suuntaamisesta ko. vuonna sekä luettelon suunnittelukohteista ja erillisistä selvityksistä koko maan osalta ja vesipiireittäin.

Vesien käytön ja vesiensuojelun suunnittelu on vesihallinnossa jaettu lähinnä kohdealueen laajuuden ja suunnitelmien tarkkuustason suhteen seuraaviin tasoihin:

- valtakunnantason tavoitesuunnittelu
- kokonaissuunnittelu
- alueellinen yleissuunnittelu
- hankesuunnittelu

Valtakunnantason tavoitesuunnittelu käsittää koko maan kattavia yhteensovitettuja periaateohjelmia vesien eri käyttömuotoja ja vesiensuojelua koskevan päätöksenteon pohjaksi. Tavoitesuunnittelua palvelevat myös koko maan kattavat erilaiset selvitykset ja perusinventoinnit.

Alueellisen ja pitkää aikaväliä käsittävän vesien käytön kokonaissuunnittelun tavoitteena on ollut luoda vesien käyttöä, hoitoa ja suojelua koskevien päätösten teolle sellaiset puitteet ja suuntaviivat, että toiminta ja tehtävät päätökset olisivat kokonaisuuden kannalta mahdollisimman oikeita. Luonteeltaan ohjaavalla, vesien eri käyttömuotoja käsittävällä kokonaissuunnittelulla on mm. luotu edellytyksiä yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle.

Alueellinen yleissuunnittelu on vesien käytön kokonaissuunnittelua yksityiskohtaisempaa suunnittelua, jonka tarkoituksena on ohjata ja yhteensovittaa yhtä tai useampia vesienkäyttömuotoja tai ohjata vesiensuojelua.

Hankesuunnittelu liittyy vesien käyttöä, hoitoa tai suojelua palvelevien toimenpiteiden toteuttamisen yksityiskohtaiseen valmisteluun. Hankesuunnittelun yhteydessä suunnitellaan yksityiskohtaisesti tekniset ratkaisut, arvioidaan toimenpiteiden kustannukset ja niiden vaikutukset sekä selvitetään hankkeen toteuttamisen oikeudelliset edellytykset. Hankesuunnitteluun sisältyy myös vesioikeudellisen käsittelyn vaatimien hakemusasiakirjojen valmistelu. Laajoissa hankkeissa voidaan laatia erikseen ns. hankkeen yleissuunnitelma.

Suunnittelu voidaan jakaa suunnittelutasojen lisäksi myös vesienkäyttömuodon, tarpeen tai keinon mukaisesti. Kokonaissuunnittelun yhteydessä on käsitelty kaikkia vesienkäyttömuotoja ja vesiensuojelua. Muita suunnittelutasoja tarkasteltaessa on vesihuollon ja vesiensuojelun suunnittelu vesihallinnossa ollut lähinnä alueellista yleissuunnittelua. Vesien virkistyskäytön, kuten veneilyn suunnittelua on tapahtunut sekä alueellisen yleissuunnittelun että hankesuunnittelun tasolla. Kunnostuksen suunnittelu on ollut pääosin hankesuunnittelua. Vesimaiseman hoidon suunnittelua on tapahtunut molemmilla tasoilla yleensä vesien virkistyskäytön suunnittelun yhteydessä. Vesistöjen säännöstelyä ja järjestelyä on suunniteltu sekä alueellisen yleissuunnittelun että hankesuunnittelun tasoilla. Ojituksen suunnittelu on tapahtunut hanketasolla, kun sitä vastoin kastelun suunnittelu on tapahtunut toistaiseksi pääasiassa alueellisen yleissuunnittelun tasolla. Uittoja on suunniteltu molemmilla tasoilla. Luonnonravintolammikoiden ja kalanviljelylaitosten suunnittelu on ollut hankesuunnittelua.

2. SUUNNITTELUOHJELMAN VALMISTELU

Vesihallituksen työjärjestyksen 22 §:n mukaan: "Toiminnallisen ylijohhtajan tulee huolehtia kutakin vuotta varten tehtävän vesihallinnon suunnitteluohjelman valmistelusta. Suunnitteluohjelma valmistellaan vesipiirien vesitoimistojen sekä osastojen, vesientutkimuslaitoksen ja erillisen uittotoimiston esitysten pohjalta. Suunnitteluohjelman hyväksyy vesihallitus istunnossaan".

Suunnitteluohjelman valmistelun ja käsittelyn ohjeellinen aikataulu on esitetty kaaviona liitteessä 1. Vesitoimiston suunnitteluohjelmaluonnoksesta antaman lausunnon jälkeen vesihallituksessa luonnokseen tehtävistä vielä tarpeelliseksi katsottavista oleellisista ja lausuntoon sisällyttämättömistä muutoksista neuvotellaan ko. vesitoimiston kanssa. Muutokset voivat olla tarpeellisia mm. valtion tulo- ja menoarvion, vesihallituksen toiminta- ja taloussuunnitelman tai työohjelmien takia.

Suunnitteluohjelman valmistelu käynnistetään vesipiirien vesitoimistoissa toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelun yhteydessä. Tällöin esitetään suunnittelu- ja selvityskohteista luettelo sekä vesipiirikohtainen suunnittelun suuntaamista ja painottumista käsittelevä selostus. Lisäksi laaditaan suunnitteluohjelmaan esitettävistä uusista nimetyistä suunnittelukohteista perustelumuistio. Tarvittaessa myös tarkistetaan vanhan suunnittelukohteen muistio. Muistion laatimisesta ja tarkistamisesta vastaa ensisijaisesti vastuuyksikkö. Suunnittelukohteen perustelumuistion tulee olla suppea (1-2 sivua). Sen tulee sisältää liitteessä 2 esitettyjä tietoja siltä osin kuin niitä on suunnitteluohjelmaa laadittaessa käytettävissä.

Suunnitteluohjelman perustelumuistioiden tarkistamistarpeen pienentämiseksi ja suunnitteluohjelman käsittelyn tehostamiseksi laativat vesitoimistot suunnitteluohjelmaesitystensä yhteydessä vanhoista suunnittelukohteistaan yhden yhteisen ja tiiviin suunnittelu- ja lupa-käsittelyvaihetta selvittävän muistion.

Suunnitteluohjelma sisältää kaikki ne suunnittelukohteet ja suunnittelua palvelevat erilliset selvitykset, joihin vuoden aikana on

tarkoitus käyttää merkittävästi resursseja tai joista on tarkoitus muodostaa oma erillinen projekti.

Kohteita suunnitteluohjelmaan esitettäessä ja valittaessa tulee huolehtia siitä, että suunnittelu ja suunnitelmien toteuttaminen osaltaan edistävät vesivarojen tarkoituksenmukaista hyväksikäyttöä ja suojelua. Kohteiden tulee monipuolisesti edustaa niitä tarpeita, joita vesistöihin liittyy. Alueellisella tasolla vesipiirin vesitoimiston ja valtakunnallisella tasolla vesihallituksen tulee huolehtia, että resurssit on suunnattu oikein. Kohteiden valinnassa tulee lisäksi huomioida vesivarojen käyttöä ja suojelua koskevat aiemmat päätökset ja kannanotot kuten:

- eduskunnan, valtioneuvoston, maa- ja metsätalousministeriön sekä muiden viranomaisten vesihallintoa koskevat päätökset ja kannanotot
- vesihallituksen hyväksymät toimintalinjat ja periaateohjelmat
- vesioikeuden lupapäätösten velvoitteet
- katselmustoimituksen yhteydessä tehtävät järjestelysuunnitelmat tai ojitustoimitukset
- maa- ja metsätalousministeriön tai muiden viranomaisten toimeksiantoja ja tilaustyöt
- vesihallituksen hyväksymät laaja-alaisemmat suunnitelmat
- läänien alueelliset kehittämissuunnitelmat ja vahvistetut seutukaavat

Kohteita suunnitteluohjelmaan valittaessa on tarpeen ottaa huomioon mm. seuraavia toteutus-, resurssi- ja aikataulukysymyksiä:

- mahdollisuudet saada aikaan suunnitelman laatimisella yhteistoimintaa eri osapuolten kanssa,
- mahdollisuudet irrottaa suunnitteluun tarpeellinen asiantuntemus ja muut resurssit,
- suunnittelukohteiden määrän ja suunnitteluajataulujen optimointi ottaen huomioon yhteistyö, resurssit ja päätöksentekotarve
- hankkeen rahoitettavuus ja muu toteutettavuus.

3. SUUNNITELMIEN LAATIMISEEN LIITTYVÄ VASTUU JA SUUNNITTELUN ORGANISOINTI

3.1 Suunnitelmien laatimisen vastuukysymykset

Suunnitteluohjelmassa määrätään vastuuyksikkö ja vastuuhenkilö, joilla on ensisijainen vastuu suunnitelman tai selvityksen laatimisesta.

Vastuuyksikön (projektiorganisaatiossa projektin johtoryhmä) tärkeimmät tehtävät suunnitelman laatimisessa ovat:

- ohjelmoida ja organisoida kohteen suunnittelu ja esittää tarpeelliset resurssivaraukset,
- vastata suunnittelun edistymisestä suunnitteluohjelman mukaan,
- huolehtia yhteydenpidosta vesihallinnon yksikköihin lähinnä ao. toimiston kautta,
- huolehtia yhteydenpidosta ulospäin ja tiedottamisesta,
- osallistua suunnitelman jatkokäsittelyyn.

Kunkin vastuuhenkilön tehtävät määrää tarkemmin vastuuyksikkö. Vesihallituksen työjärjestyksen 23 §:n mukaan suunnitelmien laatimisesta huolehtivat vesipiirien vesitoimistot. Vesihallitus voi kuitenkin yksittäistapauksissa ottaa myös suunnitelman laatimisen tehtäväkseen. Vastuuyksikkönä on siten pääsääntöisesti se vesipiirin vesitoimisto, jonka alueella kohde tai suurin osa siitä sijaitsee. Syynä vesihallituksen toimiston määräämiselle yksittäistapauksessa suunnittelun vastuuyksiköksi voivat olla lähinnä seuraavat asiat:

- suunnitelman vaikutukset ulottuvat usean vesipiirin alueelle, eikä vesitoimistojen yhteisprojektin vastuuyksiköksi ole tarkoituksenmukaista nimetä yhtä vesitoimistoa,
- vesitoimistolle ei ole mahdollista osoittaa suunnittelun edellyttämiä resursseja,
- suunnittelu edellyttää keskeiseltä osaltaan sellaista erityisasiantuntemusta, jota on vain vesihallituksessa.

Jokaiselle suunnittelukohteelle nimetään suunnitteluohjelmassa myös jokin vesihallituksen toimisto avustamaan vesipiirin vesitoimistoa

suunnittelussa sekä huolehtimaan kohteeseen liittyvien tehtävien hoidosta keskusvirastossa. Ao. toimiston tärkeimmät tehtävät suunnittelu-kohteiden osalta ovat seuraavat:

- seurata suunnittelun edistymistä,
- antaa asiantuntija-apua suunnittelussa,
- huolehtia yhteydenpidosta vesihallituksessa vastuuyksikön kanssa sovittavalla tavalla,
- vastata vesihallituksessa ko. suunnitelmaa koskevan päätöksenteon edellyttämästä valmistelusta ja esittelystä,
- huolehtia, että tarpeellinen yhteistoiminta syntyy ja asiaan vaikuttavat näkökohdat tulevat huomioon otetuiksi.

Suunnittelukohdetta koskevien tehtävien hoidosta, yhteydenpidosta ja valmistelusta ao. toimistossa vastaa ensisijaisesti siihen nimetty yhdyshenkilö. Vastuuhenkilön tulee pitää yhdyshenkilö tietoisena suunnittelun edistymisestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä.

Tehtäviensä mukaisesti ovat ao. toimistoja lähinnä vesistöosaston sekä vesiensuojelu- ja vesihuolto-osaston toimistot sekä uittotoimisto. Useita vesienkäyttömuotoja ja vesiensuojelua koskevien kohteiden osalta päätetään ao. toimistosta vesihallituksen työjärjestyksen puitteissa ottaen huomioon suunnitelman merkitys eri käyttömuotojen ja vesiensuojelun kannalta sekä eri toimenpiteiden osuus toteuttamisessa.

Suunnitteluohjelmassa nimetään myös muut kohteen suunnitteluun osallistuvat yksiköt. Näiden tehtävänä on antaa joko asiantuntija-apua tai muita resursseja suunnitteluun niissä puitteissa, joista suunnittelun ohjelmoinnin yhteydessä on vastuuyksikön/vastuuhenkilön ja osallistuvan yksikön kesken sovittu tai muuten katsottu tarpeelliseksi. Muihin osallistuviin yksiköihin voidaan merkitä myös suunnittelua hyödyttävää tutkimusta alueella tekevä yksikkö tai yksikkö, jonka on tehtävänsä vuoksi tarpeellista seurata suunnittelua.

3.2 Suunnittelun organisointi

Suunnittelun organisoi vastuuyksikkö. Käytettävissä on useita vaihtoehtoja, jotka ovat pelkistettyinä seuraavat:

- työskentely linjaorganisaatiossa
- työryhmä
- projektiorganisaatio

Pääosa suunnittelusta voidaan tuloksellisimmin hoitaa linjaorganisaation puitteissa vastuuhenkilön johdolla. On kuitenkin tapauksia, jolloin työryhmän tai projektiorganisaation käyttö saattaa olla tarkoituksenmukaista (kts. projektiopas, vesihallituksen monistesarja 1980:4). Liitteenä 3 on kaavio projektiorganisaatiosta.

Projektiorganisaatio voi tulla kyseeseen lähinnä seuraavissa tapauksissa:

- Tehtävä on monimutkainen, sillä on lukuisia yhteyksiä, joiden hoitamisen varmistaa projektisystematiikan käyttö, tai suunnitteluun osallistuu muita vesihallituksen ulkopuolisia kuin konsultteja.
- Tehtävä edellyttää eri alojen asiantuntemusta, joka on jakautunut vesihallinnossa eri yksikköihin.
- Suunnitteluun osallistuu useita henkilöitä, jolloin näiden henkilöiden keskinäisten yhteyksien hoito ja työpanoksen tehokas käyttö paranevat projektityöskentelyn avulla.
- Suunnitelman laatiminen toteuttamiskelpoiseksi arvioidaan vaikeaksi. Tällöin johtoryhmän ja mahdollisen tukiryhmän käyttö parantaa työn onnistumisen edellytyksiä, koska niillä on mahdollisuus vaikuttaa työn suuntautumiseen ja lopputulokseen.

Mikäli projektiorganisaatiota ei tarvita, mutta suunnittelun laajuus tai ongelmien moninaisuus edellyttää kuitenkin usean eri yksikön asiantuntemuksen käyttöä, on syytä asettaa työryhmä. Työryhmänä voi toimia myös työpari.

Projektiorganisaatio ja työryhmä antavat mahdollisuuden eri yksiköiden ja näiden henkilöiden kiinteälle yhteistoiminnalle. Vesitoimistoissa yhteydenpitoa voidaan linjaorganisaatiossakin toimittaessa parantaa siten, että vesipiirin johtoryhmä seuraa ainakin tärkeimpiä suunnittelukohteita.

4. YHTEISTOIMINTA JA TIEDOTTAMINEN SUUNNITTELUSSA

4.1 Yhteistoiminnan yleiset periaatteet

4.11 Vesien käytön kokonaissuunnittelu ja alueellinen yleissuunnittelu

Vesien käytön kokonaissuunnittelun ja alueellisen yleissuunnittelun yhteistoiminnan hoitamiseksi suunnittelualueen väestön ja viranomais-ten kanssa on yleensä tarpeen perustaa neuvottelukunta, toimikunta tai neuvotteluryhmä. Siihen kutsutaan eri intressejä edustavia ta-hoja, kuten alueen kuntien, piirihallintoviranomaisten, järjestöjen ja yritysten edustajia. Kokoonpanossa on lisäksi otettava huomioon alueen erityispiirteet, esim. kielikysymykset. Myös alueelliseen edustukseen on pyrittävä. Tehokas toiminta edellyttää yleensä sup-peahkoa (< 10 jäsentä) kokoonpanoa.

Vesitoimistojen työjärjestyksen 19 §:n mukaan: "Erityistä tehtävää varten voidaan asettaa määräaikaisia tai pysyväisluonteisia projek-ti-, työ-, neuvottelu- tai muita vastaavia ryhmiä. Mikäli edellä tarkoitettusta asettamisesta aiheutuu ylimääräisiä menoja, on siihen saatava vesihallituksen suostumus". Tällaisen suostumuksen antaa vesihallituksessa hallinto-osasto.

Neuvottelukunnan tai vastaavan asettaa tai kutsuu vesipiirin vesi-toimisto tai vesihallitus siitä riippuen kumman vastuulla suunnitel-man laatiminen on. Neuvottelukunnan kokoonpanosta on pyrittävä so-pimaan vesitoimiston ja vesihallituksen kesken ennen sen asettamista. Vesihallituksen puolesta sopii neuvottelukunnan kokoonpanosta se osasto tai muu toimintayksikkö, joka vesihallituksessa hoitaa ko.kohteen suunnittelua. Mikäli neuvottelukunnan kutsuu koolle vesi-piirin vesitoimisto, osallistuu vesihallituksesta kokouksiin ao.suunnittelukohteen yhdyshenkilö ellei asiasta erikseen toisin ilmoiteta. Vesipiirin vesitoimisto voi tarvittaessa varata muille keskushallintoviranomaisille tilaisuuden osallistua neuvottelukun-nan työhön.

Neuvottelukunnan tai vastaavan tulee kokoontua riittävän usein ja ainakin

- suunnittelua käynnistettäessä
- perustieto-, tarve- ja tavoiteosan valmistuttua
- suunnitelmavaihtoehtojen tai -ehdotuksen valmistuttua
- toimenpidesuosituksien valmistuttua

Neuvottelukunta tai vastaava voidaan tarvittaessa kutsua koolle myös tarkastelemaan suunnitelman toteutumista ja suositusten tarkistustarvetta. Yhteistoiminnassa on keskeisintä tarpeiden ja tavoitteiden selvittäminen sekä eri osapuolten välisten ristiriitojen sovittelu.

Neuvottelukunnan tai vastaavan työskentelyä voidaan tehostaa nimeämällä keskeisimpien ongelmakohtien käsittelyyn jaostoja neuvottelukunnan keskuudessa. Lisäksi on pyrittävä varmistamaan tiedon kulku jäsenten ja heidän edustamiensa organisaatioiden välillä. Alueen kunnille tulee tarvittaessa varata mahdollisuus käsitellä omilla elimissään suunnittelua sen eri vaiheissa.

Alueellisessa yleissuunnittelussa muut osapuolet voivat osallistua suunnitteluun rahoituksella tai työpanoksella etenkin, jos ne pääasiassa vastaavat yleissuunnittelua mahdollisesti seuraavien hankkeiden ja muiden toimenpiteiden toteuttamisesta. Jos on kysymys lähinnä työpanoksesta, vastuuyksikkö voi hoitaa yhteistoiminnan esimerkiksi em. neuvottelukunnan välityksellä. Laajempi osallistuminen merkitsee eri osapuolten mukana oloa myös suunnittelutyöryhmässä, johon osapuolet nimeävät edustajansa. Suunnittelun käynnistämisestä sekä kustannusten ja työpanoksen jaosta on tarpeen sopia viimeistään neuvottelukuntaa perustettaessa.

Eräissä tapauksissa (esim. vesihuollon yleissuunnittelu) em. neuvottelukuntaa ei tarvita, koska kaikki tärkeimmät osapuolet ovat mukana itse työryhmässä. Neuvottelukuntaa tulisi kuitenkin käyttää aina, kun työryhmässä ei ole edustettuna kaikkia niitä osapuolia, joihin suunnitelman pääasialliset vaikutukset kohdistuvat.

Suunnittelun organisointi edellä kuvatulla tavalla täyttää vain osan yhteistyötarpeesta. Vähintään yhtä tärkeitä ovat muut yhteydet. Työryhmän tulisi esimerkiksi kokoontua kuntien edustajien kanssa pohdimaan suunnittelun ongelmia ja tavoitteita sekä myöhemmin suunnitteluvaihtoehtoja ja periaateratkaisuja.

Vesihallintoasetuksen 32 §:n kohdan 5 mukaan tulee vesitoimiston pitää yhteyttä eri viranomaisiin, laitoksiin, järjestöihin ja muihin yhteisöihin sekä alueen väestöön vesihallintoa koskevissa ja siihen liittyvissä asioissa. Suunnittelijoiden tulee siten pitää yhteyttä myös niihin osapuoliin, jotka eivät ole edustettuina yhteistoimintaelimissä. Mahdollisesti tulevan hankesuunnittelun hoitamiseksi tarvitaan yhteistoimintaa esimerkiksi alueen asukkaiden ja maanomistajien kanssa suunnittelun eri vaiheissa. Erityisen tärkeää on mahdollisten vahingonkärsijöiden kuuleminen.

Työryhmän suunnitelmaehdotuksen valmistuttua tulisi siitä pyytää lausunnot mahdollisimman kattavasti viranomaisilta ja järjestöiltä, joiden toiminta liittyy alueen vesien käyttöön tai suojeluun, sekä vesien käytön kannalta tärkeimmiltä yrityksiltä.

4.12 Hankesuunnittelu

Yhteistyön tarve ja muoto vaihtelevat hankkeen tyypin, laajuuden ja vaikutusten mukaan. Mikäli laajaa hanketta ei edellä alueellinen yleissuunnittelu, voidaan yhteistoiminta suunnittelun alkuvaiheessa hoitaa kuten alueellisessa yleissuunnitelmassa sen lisäksi, että käytetään hankesuunnitteluun tavallisesti kuuluvia yhteistyömuotoja. Laajoista hankkeista pyydetään mahdollisimman kattavasti lausunnot suunnitelmaehdotuksen valmistuttua. Jo ennen suunnittelun aloittamista on selvitettävä, onko hanke ristiriidassa jonkin muun viranomaisen suunnitelman tai suunnittelun kanssa. Mahdollinen ristiriita tulee pyrkiä ensin poistamaan esim. neuvotteluin tai ylempien viranomaisten kannanotoin.

Suppeissa tai periaatteeltaan ratkaistuissa hankkeissa ovat tärkeimpiä kiinteät yhteydet suoraan asianosaisiin. Yhteistyömuotona käytetään tavallisesti suunnittelijoiden ja eri osapuolten välisiä

neuvotteluja. Mikäli jokin asianosaisryhmä on suuri (esim. maanomistajat), voidaan käyttää asianosaisten keskuudestaan valitsemia toimikuntia käsittelemään erityiskysymyksiä, esimerkiksi sopimusperusteita.

Yhteistyö hankesuunnittelussa on tarpeen suunnittelutavoitteita ja -periaatteita valmisteltaessa. Eri osapuolten kuuleminen on välttämätöntä myös eri vaihtoehtoja vertaillaessa ja kehitettäessä näistä riittävän kannatuksen saava suunnitelma. Yhteistoiminnassa ovat mahdollisten vahingonkärsijöiden ohella keskeisiä osapuolia ne, jotka saattavat osallistua hankkeen toteuttamiseen ja suunnitteluun sekä hankkeen valmistuttua sen hoitoon. Näiden osapuolten kanssa pyritään saamaan aikaan tarvittavat sopimukset, suostumukset ja sitoumukset. Tämän lisäksi on myös kuultava niitä osapuolia, joiden vaikutus suunnitelmien toteuttamiseen useimmiten on välillinen tai joiden olosuhteisiin suunnitelman vaikutukset ulottuvat.

4.2 Yhteistoiminnan erityiskysymyksiä hanketyypeittäin

Vesistön järjestelyn ja säännöstelyn suunnittelun vaikutukset ovat yleensä laajoja, joten yhteistoiminnan järjestämiseen tulee näissä kiinnittää erityistä huomiota. Ympäristö- ja kalatalousnäkökohdat tulisi selvittää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja neuvotella muun muassa ao. viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Etenkin laajoissa hankkeissa on syytä kiinnittää erityistä huomiota tiedottamiseen ja järjestää suunnittelun käynnistyessä ja sen kuluessa keskusteluja tiedotustilaisuuksia (vrt. kohta 4.3).

Ojitussuunnittelun tarve tulee varmistaa hakemuksen piiriin kuuluvien maanomistajien kanssa jo ennen maastotutkimusten aloittamista. Laajoissa hankkeissa tulee ottaa huomioon samoja näkökohtia kuin vesistön järjestelyn ja säännöstelyn suunnittelussa. Yhteistoimintaan tulee tarpeen vaatiessa ottaa avuksi muitakin osapuolia kuin kuivatusyhtiö.

Jos kunnostushanke muuttaa merkittävästi vesistön ja ranta-alueiden käyttömahdollisuuksia, tulee pyrkiä siihen, että kunnat laatisivat rantojen ja tarvittaessa vesialueiden käytöstä samanaikaisesti

suunnitelman ja vastaisivat sen toteutumisesta. Vesioikeudellisen luvan hakija riippuu hankkeen laajuudesta ja kustannusjakautumasta. Pienehköissä hankkeissa hakijana on yleensä kunta tai muu hyödynsaaja. Kuntien ja hyödynsaajien tulisi pääsääntöisesti vastata osasta toteuttamiskustannuksia. Valtiolle ei tulisi yleensä jäädä jatkuvia käyttö- ja kunnossapitovelvoitteita.

Kunnostushankkeiden hyödyntämisestä, käytöstä ja kunnossapidosta tulisi sopia yleensä kunnan kanssa. Sopijaosapuolina voivat eräissä tapauksissa olla myös kalastuskunnat, rannanomistajien yhteenliittymät sekä erilaiset vesien käyttäjä- ja suojelujärjestöt. Vastaava sopimus voidaan tehdä myös kuntien tai muiden osapuolten osallistumisesta suunnitteluun. Toteuttamista koskevat suostumukset pyritään saamaan kaikilta osapuolilta.

Veneilyreittien suunnittelussa yhteistyö järjestetään soveltuvin osin kuten kunnostussuunnittelussa. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota sopimiseen rantautumispaikoista, yksityisteiden käytöstä, muusta alueiden käytöstä ja kunnossapidosta sekä turvallisuusjärjestelyistä. Joskus on tarpeen sopia myös veneilyn käytännön järjestelyistä, jotka voi hoitaa kunta, matkailuyritys tai matkailujärjestö.

Luonnonravintolammikoita suunnitellaan kalatalousviranomaisen toimeksiannosta. Hankkeiden joustava toteuttaminen työllisyystöinä edellyttää, että ympäristö- ja maanomistusnäkökohdat otetaan huomioon jo hankkeiden valinnassa. Yleensä tulee pyrkiä sopimukseen kaikkien maa- ja vesialueiden omistajien kanssa.

Kalanviljelylaitokset suunnitellaan kalatalousviranomaisten toimeksiannosta. Maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosasto ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos edustavat toimeksiantajaa ja vastaavat kala-asiantuntemuksesta, vesihallinto huolehtii yleissuunnittelusta sekä maa- ja vesirakenteiden yksityiskohtaisesta suunnittelusta ja rakennushallitus rakennusten suunnittelusta. Suunnittelussa on oltava yhteistyössä asianomaisen kunnan kanssa.

4.3 Tiedottaminen

Tiedottaminen liittyy kiinteästi yhteistoimintaan eri osapuolten kanssa. Yhteistoimintatavoitteiden toteuttamiseksi tulisi suunnittelun julkisuutta lisätä nykyisestä ottaen kuitenkin huomioon valtionhallinnon asiakirjoihin kohdistuvat julkisuussäännökset.

Suunnittelusta tulisi tiedottaa riittävän ajoissa virheellisten käsitysten välttämiseksi. Muun muassa tästä syystä suunnitelmien tavoitteet tulisi selvittää muiden osapuolten kanssa realistiselta pohjalta ja ymmärrettävään muotoon.

Laajoissa suunnittelutehtävissä tulisi nimetä tiedottamista hoitava henkilö ja laatia erityinen tiedotussuunnitelma. Tiedotussuunnitelmassa selvitetään kohderyhmät, tiedotusmenetelmät ja tiedottamisen sisältö. Suppeammissa tehtävissä tulee huolehtia tiedottamisvalmiudesta vastuuyksikön normaalin tiedottamismenetellyn puitteissa.

Aktiivista tiedottamista tarvitaan ainakin:

- suunnittelun alkuvaiheessa ja tavoitteita esitettäessä
- toimenpidevaihtoehtoja esitettäessä
- suunnitelmaehdotuksen valmistuttua
- vesihallituksen päättäessä suunnitelman jatkotoimista.

Suunnitelmista tiedottamiseen soveltuvia menetelmiä ovat mm.:

- tiedotustilaisuudet
  - päättäjille
  - vesien käyttäjille
  - tiedotusvälineille
- keskustelutilaisuudet, seminaarit
- suunnitelmaehdotusten, lyhennelmien, tiedotteiden yms. jakelu
- näyttelyt

Suunnitelmista tulisi laatia tiedottamistarkoitukseen sopivia karttoja, graafisia esityksiä yms. materiaalia mieluiten samanaikaisesti muun suunnittelun kanssa.

5. SUUNNITTELUN RAHOITUS

Suunnitteluvarojen jaosta määrätään tiliohjesäännössä. Suunnittelu-kohteen rahoitustarve selvitetään vuosittain suunnitteluohjelman laatimisen yhteydessä.

Vesihallinnon suunnittelutoimintaa rahoitetaan omien momenttien lisäksi myös työllisyysvarjoista. Työllisyysvarojen saannin epävarmuudesta johtuen ko. rahoitusmuoto voidaan ottaa huomioon suunnittelun ohjelmoinnissa vain rajoitetusti ja varauksin. Edelleen rahoitetaan suunnittelua myös muiden virastojen momenteilta lähinnä toimeksiantojen ja tilaustöiden yhteydessä.

Rakennesuunnittelu tapahtuu yleensä toteutusvarjoilla. Hankesuunnittelussa tapahtuvat oleelliset muutokset ja laajennukset rahoitetaan suunnittelutoimintaan osoitetuilla varjoilla. Säännöstelypäättösten mukaisten velvoitteiden ja valmiiden hankkeiden kunnossapidon ja käytön edellyttämä suunnittelu tapahtuu pääsääntöisesti vesistöjen hoitomomentilta.

Työllisyysvaroja voidaan saada käyttöön suunnittelussa lähinnä maastotutkimuksiin, mikäli kohteet täyttävät työllisyystöille asetetut tavoitteet. Varsinaisia suunnitteluvaroja voidaan työllisyysmäärärahoista myöntää työllisyyskohteiksi sopivien hankkeiden suunnitteluun. Työllisyysvaroin palkattuja virastotyöntekijöitä voidaan käyttää myös suunnittelutehtävissä.

Ulkopuolisten osallistuminen vesihallinnossa tapahtuvan suunnittelun rahoitukseen voi tapahtua esim.

- osallistumalla konsulttitöiden rahoitukseen
- osallistumalla suunnittelijan palkkaukseen erityistapauksessa
- rahoittamalla erillisiä selvityksiä
- tekemällä tai avustamalla maastotutkimuksia
- tekemällä atk-, julkaisu- ja toimistotöitä
- osallistumalla suunnitteluun omalla henkilökunnalla.

Harkittaessa ulkopuolisten osallistumista rahoitukseen tulee pyrkiä ennakoimaan suunnitelman toteuttamiskustannusten jakaantuminen.

6. SUUNNITTELUUN LIITTYVÄ ASIOIDEN KÄSITTELY JA PÄÄTÖKSENTEKO VESIHALLINNOSSA

Suunnittelutoimintaa koskevien erilaisten ohjeiden ja toimintapoliittisten ohjelmien lisäksi vesihallitus ottaa kantaa suunnittelutoimintaan erityisesti seuraavissa, lähinnä aikajänteen mukaisessa järjestyksessä esitetyissä tapauksissa.

- 1) Tehdessään toiminta- ja taloussuunnitelmaesitystä
- 2) Hyväksyessään suunnitteluohjelman
- 3) Tehdessään tulo- ja menoarviota ja työohjelmia koskevia esityksiä
- 4) Solmiessaan suunnitteluyhteistyötä koskevia sopimuksia tai päättäessään osallistua suunnitteluun, joka edellyttää eri osapuolten rahoitusta
- 5) Hyväksyessään vesien käytön kokonaissuunnitelmien ja vesihallinnon toimesta laadittujen alueellisten yleissuunnitelmien suosituksia
- 6) Antaessaan lausuntoja alueellisista yleissuunnitelmista, joissa vesihallinto on ollut yhtenä osapuolena
- 7) Hyväksyessään suunnitelmia toimitettavaksi toimeksiantajalle
- 8) Tehdessään maa- ja metsätalousministeriölle esityksiä toimia valtion puolesta hakijana vesistöhankeissa
- 9) Tehdessään lupahakemuksia vesioikeuteen
- 10) Pyytäessään maa- ja metsätalousministeriöltä oikeutta saada allekirjoittaa hankkeiden toteuttamista koskevia yhteistyösopimuksia
- 11) Hyväksyessään hankesuunnitelmia
- 12) Asettaessaan vesipiirin vesitoimistölle työmäärärahoja hankkeiden toteuttamiseksi.

Seuraavassa on tarkasteltu em. kohtiin sisältyvää päätöksentekoa ja sen merkitystä vesihallinnon kannalta.

- 1) Toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitetty näkemys vesihallinnon suunnittelutoiminnalle asetetuista kehittämistarpeista ja tavoitteista ennakoi lähivuosien suunnitteluohjelmien sisältöä.

Kun hanke otetaan nimettynä toiminta- ja taloussuunnitelmaan edellytetään yleensä, että se esiintyy suunnitteluohjelmassa ellei suunnitelma jo ole valmis. Toiminta- ja taloussuunnitelman esittelee vesihallituksen istunnossa hallinto-osasto.

- 2) Suunnitteluohjelman hyväksyy vesihallitus istunnossaan. Suunnitteluohjelman valmistelua on käsitelty edellä luvussa 2.
- 3) Tulo- ja menoarviota sekä työllisyystyöohjelmia koskevia esityksiä varten on vesistötyönä rahoitettavaksi esitettävistä hankkeista laadittava liitteiden 4 tai 5 mukainen muistio vesihallituksen istuntokäsittelyn valmistelua varten. Erityistä huomiota tulee kiinnittää muistioita laadittaessa paitsi kustannusarvioon myös hyötyjen ja haittojen arviointiin, laskentaperusteisiin sekä eri osapuolten suhtautumiseen hankkeeseen. Tulo- ja menoarvioesityksen esittelee hallinto-osasto. Työohjelmaesitykset esittelee vesistö-osasto. Suurten (> 5 milj.mk) tai periaatteeltaan merkittävien kohteiden rahoitusesitystä tulee edeltää hankkeen periaatteellinen hyväksyminen vesihallituksessa (vrt. kohta 11). Pääsääntöisesti on rahoitusesityksen edellytyksenä vesioikeuden lupa tai että hanke on ainakin vesioikeuskäsittelyssä.

Tulo- ja menoarvioesitystä varten laaditaan suunnitteluvarojen tarvetta koskeva perustelumuistio. Momentin perustelu otetaan huomioon suunnitteluohjelmassa. Työllisyystyöohjelmiin voidaan tehdä esityksiä myös maastotutkimus- ja suunnitteluvarojen saamiseksi.

- 4) Vesihallinnon solmiessa suunnitteluyhteistyötä koskevia sopimuksia tai vesihallituksen päättäessä osallistua yhteistyönä laadittavaan suunnitelmaan, joka edellyttää eri osapuolten rahoitusta, tulee suunnittelun järjestämisen ja tavoitteiden käydä ilmi osallistumispäätöksen perusteluksi esitettävästä muistiosta (vrt. liite 2).

Jos päätös tai sopimus edellyttää osallistumista suunnitteluun huomattavan rahoituksen muodossa, asian ratkaisee pääjohtajan sen yksikön esittelystä, joka vesihallituksen puolesta tulee vastaamaan suunnittelusta. Mikäli sopimus on vesihallinnon kannalta merkittävä, hyväksytään se vesihallintoasetuksen 17 §:n

mukaisesti vesihallituksen istunnossa.

Sopimuksesta tai osallistumispäätöksestä liitteineen tulee käydä ilmi ainakin työn tarkoitus, osallistujat, organisaatio, suunnittelualue, kustannusarvio ja kustannusten jakoperusteet sekä tavoitteellinen aikataulu.

- 5) Vesien käytön kokonaissuunnitelmien ja vesihallinnon toimesta laadittujen alueellisten yleissuunnitelmien suositukset hyväksytään vesihallituksen istunnossa. Ennen istutokäsittelyä tulee suunnitelmaehdotuksesta pyytää muiden yksiköiden lausunnot.

Istutokäsittelyä varten tulee toimenpidesuosituksia koskevan esityksen lisäksi olla käytettävissä lausunnolla ollut tai tarkistettu suunnitelma, lyhennelmä annetuista lausunnoista sekä tarvittaessa vastine niihin ja muistio lausuntojen ym. aiheuttamista muutoksista.

Hyväksytyt suositukset ohjaavat eri muodossa tapahtuvaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua, rakennuskohteiden valintaa, vesihuollon ja vesiensuojelun avustus- ja lainoitus toimintaa sekä vesihallinnon esiintymistä yleisen edun valvojana mm. vesituomioistuimissa.

- 6) Vesihallinnon kannalta periaatteellisista tai laajakantoisista yleissuunnitelmista, joissa vesihallinto on ollut yhtenä osapuolena, annetaan yhteistyöryhmälle vesihallituksen lausunto, joka käsitellään vesihallituksen istunnossa. Istutokäsittelyä varten tulee pyytää ensin vesihallinnon sisäiset lausunnot, Muista yhteistyönä laadituista yleissuunnitelmista antaa lausunnon pääjohtaja asianomaisen yksikön esittelystä. Esittelyä varten tulee tarpeen mukaan kuulla vesihallituksen muita yksiköitä.

- 7) Muun viranomaisen toimeksiannosta tai tilauksesta vesihallinnossa laadittava suunnitelma ei saa olla ristiriidassa vesihallinnon toimintalinjojen kanssa. Vesistöosaston käsittelemät suunnitelmat hyväksyy toimitettavaksi toimeksiantajalle toiminnallinen ylijohdaja (VH:n työjärjestyksen 2 §). Vesihallitus vastaa tällöin sen

teknillisestä toteuttamiskelpoisuudesta ja ottaa kantaa vesioikeuden luvan tarpeellisuuteen, mistä on kuultava vesiensuojelu- ja vesihuolto-osastoa. Kuivatussuunnitelmasta on pyydettävä vesiensuojelu- ja vesihuolto-osaston lausunto, mikäli on mahdollista, että hankkeen toteutukseen joltain osin tarvitaan vesioikeuden lupa. Suunnitelmasta vastaavan osaston on tarvittaessa kuultava myös muita vesihallituksen toimintayksiköitä.

- 8) Esitykseen, jolla vesihallitus hakee oikeutta toimia valtion puolesta hakijana vesistötyöhankkeessa, tulee liittyä hankkeen yleissuunnitelma tai riittävä selostus suunnitelmasta. Esitys käsitellään vesihallituksen istunnossa vesihallituksessa suunnittelua hoitaneen yksikön esittelystä. Ennen asian viemistä istuntokäsittelyyn tulee pyytää vesihallinnon sisäiset lausunnot. Vesihallituksen päätös hakea hakijanoikeuksia merkitsee periaatteellista kannanottoa hankkeen tarkoituksenmukaisuuteen.
- 9) Vesioikeudelle tehtävään lupahakemukseen tulee liittyä vesiasetuksen mukainen suunnitelma. Lupahakemuksen tulee vastata niitä perusteita, jotka sisältyvät hakijanoikeusesitykseen ja sitä koskevaan päätökseen. Vesihallituksen toiminnan kannalta merkittävää hanketta koskeva hakemus käsitellään vesihallituksen istunnossa vesihallituksessa suunnittelua hoitaneen yksikön esittelystä. Istuntokäsittelyä varten tulee hankkia sen osaston lausunto, joka valmistelea hankkeesta vesihallituksen lausunnot vesituomioistuille.
- 10) Esitykseen, jolla vesihallitus pyytää maa- ja metsätalousministeriöltä oikeutta saada allekirjoittaa jonkin asianosaisen kanssa hankkeen toteutusta koskeva yhteistyösopimus, tulee liittää hankkeen yleissuunnitelma tai riittävä selostus suunnitelmasta. Esitys käsitellään vesihallituksen istunnossa vesihallituksessa suunnittelua hoitaneen yksikön esittelystä.
- 11) Vesihallituksen toimialaan kuuluvien hankkeiden hankesuunnitelmat ja hankkeiden yleissuunnitelmat, jotka on tarkoitus toteuttaa vesistötyö- tai työllisyysvaroilla, hyväksyy pääjohtaja suunnittelua hoitaneen vesihallituksen yksikön esittelystä. Vesihallituksen

toiminnan kannalta merkittävän hankkeen yleissuunnitelma ja hankesuunnitelma hyväksytään vesihallituksen istunnossa. Myös kollegion hyväksymästä alueellisesta yleissuunnitelmasta oleellisesti poikkeava hankesuunnitelma hyväksytään vesihallituksen istunnossa. Ennen asian esittelyä tulee vaikutuksiltaan merkittävän hankkeen osalta pyytää sen osaston lausunto, joka valmistelee siitä vesioikeudelle annettavat lausunnot. Hyväksymispäätös osoitetaan ao. vesipiirin vesitoimistolle ja saatetaan tiedoksi ainakin rakennustoimistolle sekä em. vesioikeudelle lausunnon antavalle osastolle.

Valtion vesihuoltotöiden hankesuunnitelmista ko. vesihuolto-työtä koskevan sopimuksen puitteissa vastaavat ao. kunnat ja suunnitelmien tarkastuksen suorittaa ao. vesipiirin vesitoimisto. Jos ojitustoimituksessa laaditun ojitussuunnitelman tai katselmustoimituksessa laaditun pienehkön järjestelysuunnitelman toteuttamiseen haetaan yksinomaan rahoituslain (433/63) mukaista avustusta ja lainaa, tekee rahoituspäätöksen maatilahallitus. Tällaisen maankuivatushankkeen rahoitusesityksen allekirjoittaa toiminnallinen ylijohtaja suunnittelutoimiston esityksestä.

- 12) Työmäärärahat hankkeen toteuttamiseksi voidaan pääsääntöisesti asettaa vesipiirin vesitoimiston käyttöön, kun ne on vesihallitukselle myönnetty ja sisällytetty valtion työohjelmaan, lainvoimainen vesioikeuden lupa on saatu ja edellä kohdassa 11) tarkoitettu hankesuunnitelma on hyväksytty eikä ole erityistä syytä lykätä toteutusta. Työmäärärahat asetetaan vesipiirin vesitoimiston käyttöön tiliohjesäännön mukaisesti.

Vesipiirin vesitoimistojen työjärjestyksen 5 §:n mukaan on mm. suunnittelua koskevat asiat ennen ratkaisemista käsiteltävä johtoryhmässä, mikäli kysymys on mm.

- vesihallinnon yleisistä toimintaohjelmista,
- toiminta- ja taloussuunnitelmasta tai tulo- ja menoarvioehdotuksesta,
- vesihallinnon toiminnan kannalta merkittävien suunnitelmien tai sopimusten hyväksymisestä.

Päätöksenteon valmistelussa tulee sen lisäksi mitä edellä on sanottu, erityisesti ottaa huomioon vesihallituksen työjärjestyksen 21 §:n

1 momentti: "Ennen asian ratkaisemista tai toimenpiteeseen ryhtymistä on neuvottelemalla, hankkimalla lausunto tai muulla sopivalla tavalla huolehdittava siitä, että tarpeellinen yhteistoiminta syntyy ja asiaan vaikuttavat näkökohdat tulevat huomioon otetuiksi. Erityinen huomio on kiinnitettävä vesistötiedon hyödyntämiseen." Vastaava velvoite eri näkökohdista ja yhteistyöstä on annettu myös vesitoimistojen työjärjestyksen 16 §:ssä.

Tehdessään sopimuksia suunnittelua tai hankkeiden toteuttamista koske-
vasta yhteistyöstä tai esityksiä valtion puolesta vesioikeuden luvan
hakijana toimimisesta tai hankkeen toteuttamisen rahoituksesta vesi-
hallituksella tulee olla perusteena vesihallinnosta annetun lain mu-
kaisen tehtävän hoitaminen. Valtion rahoitusta edellyttävissä sopi-
muksissa tulee olla ehto, että sopimus on voimassa vain, jos tarvitta-
vat varat myönnetään valtion tulo- ja menoarviossa.

SUUNNITTELUOHJELMAN VALMISTELU, KÄSITTELY JA SEURANTA

<u>Toimenpide</u>	<u>Käsittelijä</u>	<u>Aikataulu</u>
Ehdotukset seuraavan vuoden suunnitteluohjelmaan toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelun yhteydessä	vesitoimistot	10.6. mennessä
↓		
Ehdotusten käsittely ja suunnitteluohjelman luonnoksen valmistelu	VE, VV ja uitsus ja Tj	15.8.-30.9.
↓		
Luonnos lausunnolla	vesitoimistot HA ja VL	1.10.-31.10.
↓		
Luonnoksen tarkistus mm. vesitoimistojen lausuntojen ja seuraavan vuoden työllisyysmäärärahaesitysten pohjalta	VE, VV ja uitsus ja Tj	1.11.-30.11.
↓		
Tarkistetun luonnoksen käsittely sekä ohjelman lähettäminen tiedoksi ja noudatettavaksi	VH:n kollegio	1.12.-
↓		
Ohjelman toteuttaminen ja toteuttamisen seuranta	vesihallinnon ao. yksiköt	koko vuosi

SUUNNITTELUKOHTTEEN PERUSTELUMUISTIO (1-2 sivua)

Vesipiiri

Suunnittelukohteen nimi ja sijaintikunta

1. Suunnittelun lähtökohta ja tavoitteet

- suunnittelun lähtökohta (esim. selvitys siitä, kenen aloitteesta suunnitelma on käynnistynyt)
- kuvaus suunnittelutarpeesta ja tavoitteista
- yleispiirteinen kuvaus kohteena olevan alueen vesivaroista ja niiden käytöstä
- tarvittaessa kartta suunnittelualueesta

2. Suunnittelukohteeseen liittyvät aikaisemmat kannanotot

- vesihallinnon kohteeseen liittyvät kannanotot ja suunnitelmat (esim. alueellisen suunnittelun suositukset tai kohteeseen liittyvät hankkeet)
- muut kohteeseen liittyvät suunnitelmat (esim. kaavoitus, suo-
jelu)
- eri osapuolten suhtautuminen suunnitteluun ja sitä koskevat mahdolliset kannanotot

3. Alustavat vaihtoehtoiset periaateratkaisut

- teknisten ratkaisujen alustavat vaihtoehdot
- eri vaihtoehtojen alustavat vaikutukset
- oikeudelliset ja rahoitukselliset näkökohdat (mm. mahdollisuudet ja tarve vaiheittain toteuttamiseen)

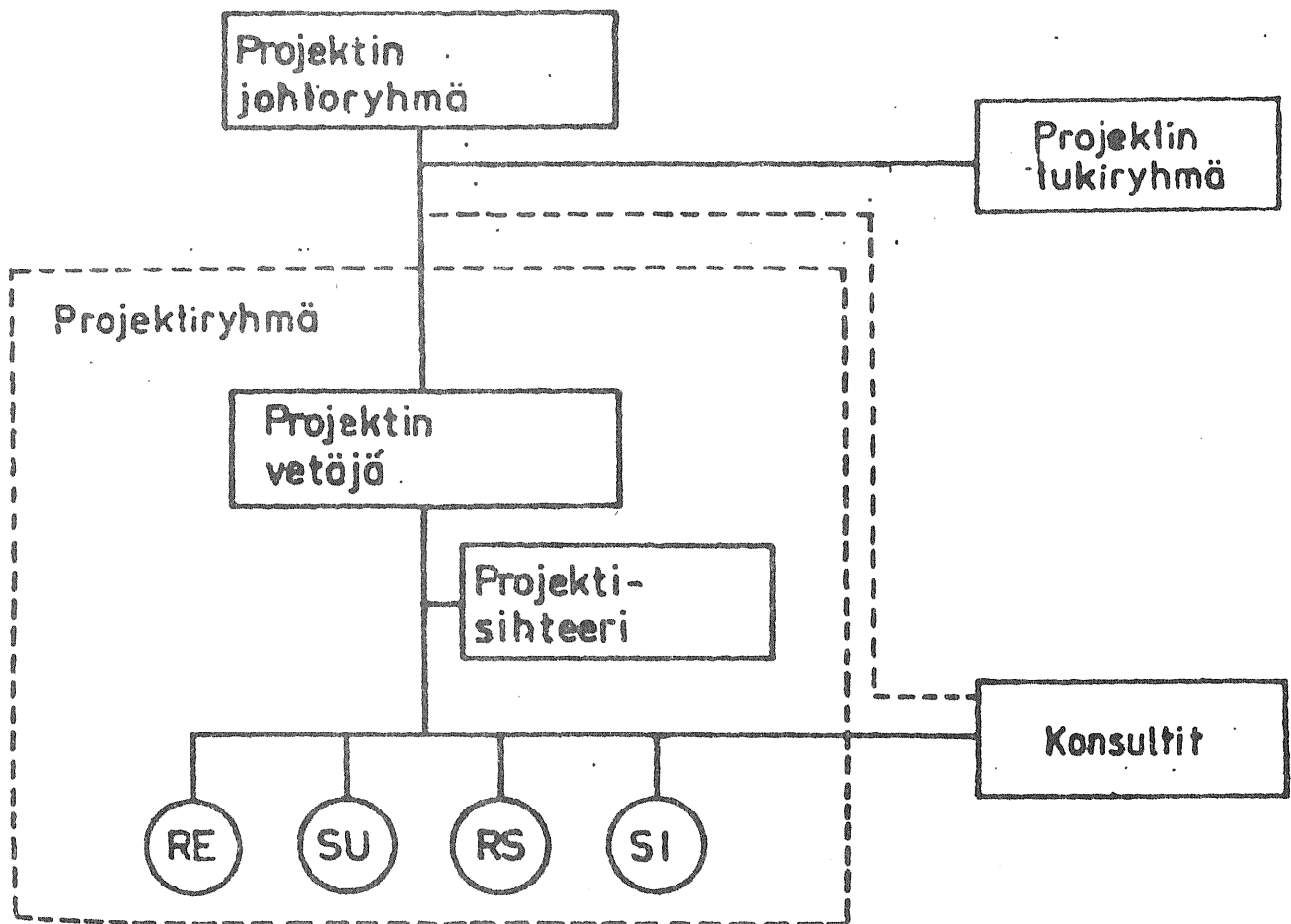
4. Suunnittelun järjestäminen

- suunnittelun sisäinen organisointi, käytettävä asiantuntemus ja yhteistoiminta muiden osapuolten kanssa
- suunnitelman kustannusarvio ja aikataulu
- suunnittelun mahdollinen ulkopuolinen rahoitus

5. Päiväys ja muistion laatija

PROJEKTIORGANISAATIO

Asettaja

VESISTÖTYÖN PERUSTELUMUISTIO (1-3 sivua)

Vesipiiri

Hankkeen nimi ja sijaintikunta (tai -kunnat)

1. Hankkeen kuvaus ja lähtökohdat

- hankkeen tarkoitus
- hankkeen teknillisen toteutuksen kuvaus
- yleis- tai kokonaissuunnitelmassa olevat hanketta koskevat suositukset
- hankkeen tarkoituksenmukainen laajuus lupakäsittelyn ja toteutuksen kannalta sekä liittyminen muihin hankkeisiin
- muut kohteeseen liittyvät suunnitelmat (esim. kaavoitus ja suojelu)
- hanketta koskevat viralliset päätökset

2. Hankkeen vaikutukset

2.1 Hyödyt

- laskentaperusteet
- rahassa arvioitavat hyödyt eriteltyinä käyttömuodoittain ja tarvittaessa intressipiireittäin
- muut hyötynäkökohdat
- muut toteutusperusteet (esim. velvoitteet; miksi valtio mukana)

2.2 Haitat

- laskentaperusteet
- rahassa arvioitavat haitat eriteltyinä käyttömuodoittain ja tarvittaessa intressipiireittäin (mk)
- muut haittanäkökohdat

2.3 Hankkeen vaikutusten seurannan järjestäminen

3. Hankkeen kustannukset ja rahoitus

- hankkeen kokonaiskustannukset (ilmoitettava kustannustaso)
  - toteuttamiskustannukset työkohteittain
  - korvauskustannukset

- aikaisemmin myönnetty rahoitus
- rahoituksen jakautuminen (valtio/muut eriteltyinä)
- rahoitustarpeen ajoittuminen eri vuosille
- ylläpitokustannukset (valtio/muut eriteltyinä)

4. Muiden osapuolten osallistuminen ja kuuleminen (keskeinen sisältö)

- osapuolten kuuleminen ennen hankesuunnittelun käynnistymistä
- yhteistyösopimukset
- neuvottelut, yhteistyöorganisaatio
- lausunnot ja kannanotot

5. Hankkeen suunnittelu- ja lupakäsittelyvaihe

6. Aikataulu

7. Edellinen muistio (mikäli laadittu)

- päivämäärä
- olennaiset muutokset tässä muistiossa edelliseen verrattuna perusteluineen

8. Kartat ja piirrokset (liitteenä)

- kartta (miel. A4)
- tarvittaessa muita asiaa valaisevia piirroksia

9. Lisätiedot

- suunnittelun vastuuyksikkö ja -henkilö sekä ao. toimisto ja yhdyshenkilö

10. Päiväys ja muistion laatija

VESIHUOLTOTYÖN PERUSTELUMUISTIO (1-2 sivua)

Vesipiiri

Hankkeen nimi ja sijaintikunta (tai -kunnat)

1. Hankkeen kuvaus
  - hankkeen tarkoitus
  - yleissuunnittelutausta
  - hankkeen laajuus sekä liittyminen muihin hankkeisiin
2. Perustelut siitä, että hanke täyttää valtioneuvoston päätöksen (214/78) edellyttämät vaatimukset.
3. Hankkeen kustannukset eriteltyinä seuraavasti:
  - suunnitelmaan sisältyvät jo toteutetut osat
  - valtion vesihuoltotyöksi esitetty osuus (työkustannukset sekä tarvike- ja tarveainekustannukset eriteltyinä)
  - kunnan toteutettavaksi tuleva osuus
  - liitteeksi mahdollisuuksien mukaan työkohteittainen kustannusarvio
4. Hankkeen toteuttamisaikataulu ja rahoitustarve eri vuosina
5. Hankkeen suunnitteluvaihe
6. Vesioikeudellinen lupatilanne ja mahdolliset yhteistyösopimukset
7. Yleiskartta (liitteenä)
  - hankkeen sijainti
  - toteutetut kohteet
  - vesihuoltotyöksi ehdotetut kohteet
  - kunnan toteutettavaksi ehdotetut kohteet
8. Päiväys ja muistion laatija

